

Dossier aanvraag opname Inventaris Vlaanderen voor Immaterieel Cultureel Erfgoed – 15 mei 2015¹

Reuzencultuur in Vlaanderen

Organisatie

Reuzen in Vlaanderen

Identificatiecode: 000196

Biografie: Reuzen in Vlaanderen vzw werd in 2010 opgericht door reuzenbeheerder uit alle provincies in Vlaanderen met als doel het **promoten en bevorderen van de reuzencultuur** in Vlaanderen en Brussel. Onze werking concentreert zich op volgende punten:

- Het inventariseren van de bestaande en verdwenen reuzen in Vlaanderen en Brussel.
- Het verspreiden van alle kennis betreffende de reuzen in Vlaanderen en Brussel via alle bestaande communicatiekanalen, zoals daar zijn:
 - een interactieve website reuzeninvlaanderen.be
 - het digitaal of in print publiceren van boeken, artikels, nieuwsbrieven, ...
 - het organiseren van congressen, studiedagen, bijeenkomsten voor reuzengilden en -verenigingen en geïnteresseerden daarbuiten.
- Het bevorderen van onderzoek en documentatie inzake reuzencultuur.
- Het bevorderen van de kennis over behoud en beheer.
- Het bevorderen van de kennis over tradities en gebruiken.
- Het aanmoedigen van de bouw van nieuwe reuzen.
- Het ondersteunen van evenementen met reuzen in Vlaanderen en Brussel.
- Het bevorderen van de contacten tussen de reuzengilden en -verenigingen onderling en de organisatoren van reuzenstoeten in Vlaanderen, Brussel, Wallonië en het buitenland.
- Het adviseren van de bevoegde overheden (lokaal, regionaal, nationaal, Europees) met betrekking tot alle aspecten verbonden aan de reuzencultuur in Vlaanderen en Brussel.

Niet op basis van het CED gesubsidieerde landelijke organisatie

ICE-domein: Sociale gewoonten, rituelen en feestelijke gebeurtenissen

Trefwoorden: feest, sociaal gebruik, stoet, viering

Vrije trefwoorden: reuzen

Website: <http://www.reuzeninvlaanderen.be>

Johan Vencken

Identificatiecode: 000197

Biografie: Johan Vencken is voorzitter van Reuzen in Vlaanderen vzw en van de Confrérie van de Vaantjesboer in Halle. Hij is al meer dan 20 jaar actief als vrijwilliger in de erfgoedwereld en naast de reuzencultuur ook actief het processiewezen als voorzitter van de Broederschap van OLV-Halle. Hij werkte vanuit die functie oa. mee aan de inspiratiebrochure van LECA "Op Handen gedragen" voor processies. Hij publiceerde diverse artikels en 2 boeken over het erfgoed in Halle: "100 joer Tagada"

¹ Dit dossier werd naar waarheid samengesteld o.b.v. de door de aanvrager ingevoerde informatie in de databank www.immaterieelerfgoed.be. Alle inhoud & bijlagen zijn daar eveneens te raadplegen.

over het carnavalsfeest in Halle en "Mijn Naam is Vaantjesboer", het verhaal van de Halse stadsreus Vaantjesboer.

Geen categorie

ICE-domein: Sociale gewoonten, rituelen en feestelijke gebeurtenissen

Trefwoorden: sociaal gebruik, stoet, processie, carnaval, religieus erfgoed

Vrije trefwoorden: reuzen

Website: <http://www.reuzeninvlaanderen.be> ; <http://www.vaantjesboer.be> ; <http://www.vencken.eu>.

Stefaan Top

Identificatiecode: 000198

Biografie: Em. prof. dr. Stefaan Top was verbonden aan het departement literatuurwetenschap van de KU Leuven, doceerde sinds 1975 het vak Volkskunde aan germanisten en studenten uit andere studierichtingen. Hij is hoofdredacteur van het tijdschrift Volkskunde en heeft tal van publicaties over volkskunde op zijn naam staan. Hij is voorzitter van **LECA vzw** (Landelijk Expertisecentrum voor Cultuur van Alledag - het vroegere Volkskunde Vlaanderen). In 2010 stond hij mee aan de wieg van Reuzen in Vlaanderen vzw en is er vandaag ondervoorzitter van.

Geen categorie

ICE-domein: Sociale gewoonten, rituelen en feestelijke gebeurtenissen

Ondersteunende cultureel-erfgoedorganisatie(s)

LECA vzw, Landelijk Expertisecentrum voor Cultuur van Alledag:

<http://www.immaterieelerfgoed.be/Detail/wie/85>

-> zie extra bijlage: programma 'Rond de Rokken van de Reus: over reuzencultuur in Vlaanderen' (context)

Reuzenerfgoedgemeenschap in Vlaanderen

1. Het maatschappelijk draagvlak voor reuzen

De laatste decennia winnen de reuzen aan populariteit. Getuige daarvan zijn de vele nieuwe reuzen die het levenslicht zien of die na jaren van onder het stof worden gehaald. In 2014 was dat onder andere het geval in Bissegem, Meulebeke, Wetteren, Izegem, Hamme, Bree, Deinze, Dadizele, Kortrijk, Oudegem en Tienen. Bovendien zijn er jaarlijks tientallen reuzenevenementen (voor een volledig overzicht zie onze kalender) die op veel publieke belangstelling kunnen rekenen. Dat ligt hoogstwaarschijnlijk aan de manier waarop reuzen belangrijk zijn voor de lokale identiteit van mensen. Veel mensen identificeren zich met 'hun' reuzen. Bij nieuwe reuzen is de link vaak niet ver te zoeken. Na de Tweede Wereldoorlog werden vooral reuzen gemaakt die gebaseerd zijn op een lokaal verhaal, een markante figuur of een typerend product of ambacht voor de streek. Deze 'spiegelreuzen' reflecteren het dagelijks leven en de gemeenschap waarin ze zijn ontstaan. In die zin deinen de reuzen mee op de golf van regionalisme waar ook andere feesten van profiteren. In tijden van globalisering hebben mensen blijkbaar nood aan een lokale houvast. Die band met het lokale is een sterkte, maar ook een potentiële bedreiging. Uit onze SWOT-analyse blijkt dat de betekenis van reuzen niet altijd goed gekend is. Daardoor kunnen ze soms op weinig bijval rekenen. Blijvend investeren in een goede band met de bredere gemeenschap is dan ook cruciaal voor het bestendigen van het maatschappelijk draagvlak.

2. De erfgoedgemeenschap in het algemeen

De groep van erfgoedvrijwilligers die met reuzen bezig zijn is bijzonder flexibel en dynamisch. Hoewel een reus bouwen en onderhouden vrij duur is, blijken de reuzen in Vlaanderen toch spontaner te ontstaan dan bijvoorbeeld in Wallonië of Catalonië, waar meer belang wordt gehecht aan traditionele technieken. In Vlaanderen kan echt iedereen een reus maken. Dat blijkt duidelijk uit LECA's analyse van het online reuzenregister. Dat bevat informatie over 570 reuzen, waarvan er 17 intussen niet meer actief zijn. De informatie werd aangeleverd door 275 verschillende organisaties, waaronder slechts 37 reuzengilden.

Type organisaties met reuzen in online reuzenregister op 27 april 2015 (totaal 274)

- Reuzengilde: 37
- Feestcomité: 61
- Gemeente: 35
- Privépersonen: 11
- Andere: 121

Veel reuzen zijn in handen van organisaties of overheden die naast uitstappen met de reuzen ook nog tal van andere activiteiten organiseren. Onder de categorie 'andere' vallen bijvoorbeeld brandweerkorpsen, toneelverenigingen, dansgroepen, jaarmarktcomités, scholen, buurtcomités en dergelijke meer. Veel van die organisaties voelen een minder sterke verbondenheid met hun reuzen dan de reuzenverenigingen, die enkel bestaan om hun reuzen tot leven te laten komen op straat. Dat verklaart mogelijks waarom vooral reuzenverenigingen deze aanvraag ondersteunen (zie punt 3). Desalniettemin willen we benadrukken dat deze heterogeniteit van reuzenbeheerders belangrijk is voor de specifieke manier waarop de reuzencultuur in Vlaanderen wordt beleefd. We engageren ons dan ook om blijvend te communiceren over erfgoedzorg naar iedere organisatie die een reus beheert.

3. De organisaties die het erfgoedzorgplan onderschrijven

De aanvraag om de reuzencultuur te laten erkennen als immaterieel cultureel erfgoed heeft meerdere jaren in beslag genomen. Een van de uitdagingen was om na te gaan wie de reuzenbeheerders waren en hen daarna te betrekken bij het borgen van de reuzencultuur. Via allerlei contactmomenten, studiedagen en publicaties (zie procesbeschrijving in bijlage) brachten we meer dan 300 reuzenvrijwilligers bij elkaar. De bijeenkomsten waren nuttig op vlak van expertise-uitwisseling, maar zorgden er ook voor dat veel mensen het immaterieel cultureel erfgoedbeleid leerden kennen. We vonden het belangrijk dat de groepen die de intentieverklaring ondertekenden, het erfgoedzorgplan hadden gelezen. In totaal tekenden 76 reuzenorganisaties de verklaring. Samen beheren ze meer dan 320 reuzen. De meest actuele lijst is te bekijken via [deze link \(www.reuzeninvlaanderen.be/site/nl/lijst-van-intentieverklaringen\)](http://www.reuzeninvlaanderen.be/site/nl/lijst-van-intentieverklaringen) naar onze website. De lijst is dynamisch: organisaties met reuzen kunnen zich altijd af- of aanmelden.

[Intentieverklaringen deel 1](#) (dd. 11 mei 2015)

(www.immaterieelerfgoed.be/media/ice/workspace/1/1/0/32195_ca_attribute_values_value_blob_11012.pdf)

[Intentieverklaringen deel 2](#) (dd. 11 mei 2015)

(www.immaterieelerfgoed.be/media/ice/workspace/1/1/0/9700_ca_attribute_values_value_blob_11013.pdf)

4. Het reflectiecomité voor de inventarisaanvraag

Het erfgoedzorgplan kwam tot stand na de provinciale reuzenontmoetingsdagen van 2012-2013 waar 187 deelnemers reflecteerden over de noden en behoeften van de reuzencultuur. Dat leidde tot een SWOT-analyse waarop de huidige en toekomstige borgingsacties zijn gebaseerd. We vonden het belangrijk om voor de concrete uitwerking van het zorgplan ook mensen te betrekken die geen (bestuurs)lid zijn van Reuzen in Vlaanderen, maar wel een voorbeeldfunctie opnemen binnen de reuzenwereld. Concreet gaat het om Alda Renquet (reuzenmoeder van de reuzen van Landen), Wietse Vermeulen (trekker van de Borgerhoutse vzw De Reuzen), Bruno Stappaerts (werkgroep REUZENplan), Johan Lefèvre (Gilde Germaine van de Walin Neerwinden) en George Luc (ondervoorzitter Genootschap Anneke Mossel). Daarnaast zetelden ook Johan Vencken en Marcel

Dumon (bestuursleden van Reuzen in Vlaanderen vzw) en Liesbet Depauw en Laure Messiaen (LECA vzw) in het comité. De input van deze groep zorgde ervoor dat het erfgoedzorgplan meer aandacht schenkt en middelen creëert voor expertisedeling van en tussen lokale reuzengroepen. Interessante borgingsacties kunnen aangemeld worden via een infofiche op reuzeninvlaanderen.be. Ze worden ontsloten via de website van Reuzen in Vlaanderen (www.reuzeninvlaanderen.be).

5. Reuzen in Vlaanderen vzw

Op 27 november 2010 werd Reuzen in Vlaanderen vzw boven de doopvont gehouden. De vzw stelt zich tot doel de reuzencultuur in Vlaanderen en Brussel te promoten en bevorderen. Het bestuur bestaat uit Johan Vencken (voorzitter), Stefaan Top (ondervoorzitter), Guy Vandendriessche (West-Vlaanderen), Albert Denie (Antwerpen), Joris Clerix (Limburg) en Marcel Dumon (Limburg). Inmiddels zijn er ca. 50 reuzenverenigingen aangesloten. In 2010 klopte Reuzen in Vlaanderen vzw aan bij LECA vzw voor steun en begeleiding bij haar activiteiten rond erfgoedzorg. Die samenwerking leidde uiteindelijk tot deze aanvraag. De rol van beide organisaties en het proces dat leidde naar deze aanvraag wordt verduidelijkt in [deze procesbeschrijving](#). (www.immaterieelerfgoed.be/media/ice/workspace/1/1/0/69211_ca_attribute_values_value_blob_11015.pdf)

6. De professionele erfgoedbemiddelaars

Reuzen kunnen de laatste jaren niet alleen rekenen op meer publieke belangstelling, ook heel wat professionele erfgoedorganisaties hebben er een werking rond opgebouwd. Die inspanningen hebben een positief effect gehad op de zichtbaarheid en gedragenheid van de reuzencultuur in die regio's. Concreet denken we aan de reuzenwerkingen van Erfgoedcel Waasland, Erfgoedcel Viersprong, Erfgoedcel Pajottenland Zennevallei, Erfgoedcel Kortrijk, Erfgoedcel Limburg, Erfgoedcel MijnErfgoed, MAS I Museum Aan de Stroom, Erfgoedcel Mechelen, Erfgoedcel Land van Dendermonde, Erfgoedcel Leuven, Erfgoedcel TERF en Erfgoedcel Kempens Karakter. Met velen van hen werkten we samen. Ook voor de provinciale ontmoetingsdagen waren de regionale erfgoedpartners een grote steun. Voor een volledige lijst, zie LECA's rapport Praten over Reuzen. Via de website informeren we onze achterban over al deze initiatieven, zo krijgen lokale erfgoedinitiatieven een bredere weerklink

We willen een speciale vermelding maken van onze samenwerking met LECA vzw. De medewerkers van dit expertisecentrum hebben ons wegwijs gemaakt in de terminologie en doelstellingen van het immaterieel erfgoedbeleid. Dat was niet altijd even eenvoudig, maar we hebben de laatste jaren veel bijgeleerd. Ze hebben ons ook geholpen bij het identificeren van de reuzengroepen, het organiseren van contactdagen, het sensibiliseren over reuzenerfgoedzorg, het bedenken van borgingsacties en nog veel meer. Door hun ideeën en advies staan we als koepelvereniging sterker in onze schoenen. Ze hebben ons opgeleid tot erfgoedexperten, waardoor we in de toekomst veel reuzenbeheerders kunnen helpen. De samenwerking loopt trouwens door. Drie maal per jaar komen we samen om te kijken hoe we elkaars werking kunnen versterken.

Element immaterieel cultureel erfgoed – Reuzencultuur in Vlaanderen

Element identificatiecode: 000233

Beschrijving: De term 'reuzencultuur' verwijst naar het gebruik om met metershoge poppen allerlei optochten en evenementen op te luisteren en alle technieken, betekenissen en rituelen die daarmee gepaard gaan. Reuzen zijn grote symbolen die door allerhande groepen in leven worden gehouden. Letterlijk, want het leven van een reus vertoont veel gelijkenissen met dat van een mens. Ze worden gedoopt, ingeschreven in het bevolkingsregister, trouwen en krijgen kinderen. Ieder drempelmoment geeft aanleiding tot een publiek feest, waardoor de reuzen stevig ingebed zitten in onze feestcultuur.

De reuzencultuur is echter heel divers. Zo zijn er reuzen die hun gemeente nooit verlaten en enkel buitenkomen voor specifieke evenementen. Vaak zijn het historische reuzen die worden beheerd door een gemeente. Daarnaast bestaat er een tweede, veel grotere categorie van reuzen die regelmatig buiten komen en worden gebruikt als ambassadeur van reuzengilden, scholen, verenigingen, vriendengroepen, bedrijven en dergelijke meer. Dat zijn doorgaans 'spiegelreuzen'. Ze symboliseren families, bijnamen, ambachten, wijken, volksfiguren... Dergelijke reuzen treden vaak op tijdens lokale festiviteiten en nemen deel aan reuzenstoeten. In Wallonië, waar ook een bloeiende reuzencultuur bestaat, komen spiegelreuzen veel minder voor. Men vindt er in hoofdzaak stadsreuzen die een centrale rol spelen in de jaarlijkse stadsfeesten (cfr. Ath, Bergen). Ook reuzenstoeten zijn een Vlaams fenomeen, met uitbreiding van Frans-Vlaanderen en zuidelijk Nederland.

De technieken om reuzen te bouwen zijn heel uiteenlopend. Reuzen worden gemaakt door allerhande ambachtslieden of kunstenaars, die hun eigen vaardigheden in de reus verwerken. Er bestaan geraamten uit wilg, maar net zo goed uit hout, aluminium, koperen buizen, bandijzer of kippengaas. De hoofden worden meestal gemaakt met papier-maché of polyester. Aanvankelijk werden alle reuzen gedragen, maar de laatste decennia worden ze steeds vaker op wielen gezet. Zo wordt het tekort aan dragers opgevangen. Het is door deze inherente dynamiek dat de reuzencultuur kan overleven.

De oudste reuzen dateren uit de late 14de eeuw. Van bij het begin stonden ze symbool voor een verhaal. Aanvankelijk waren dat katholieke verhalen want de eerste reuzen werden gemaakt voor processies. Reuzen waren 'wandeland godsdienstonderricht'. In een tijd waarin het gewone volk niet kon lezen, beeldden de reuzen bijbelse figuren en heiligen uit. Vanaf de 15de eeuw deden mythologische reuzenfiguren hun intrede. Uit die periode stammen bijvoorbeeld de eerste Ros Beiaarden en Herculesreuzen. Vanaf de late 16de eeuw kregen de reuzen een steeds recreatievere rol door het ontstaan van de ommegangen, die meestal volgden op de religieuze processies. Veel geestelijken keerden zich toen tegen de reuzen omdat ze die te werelds vonden. Ook tijdens de Verlichting (17de-18de eeuw) en de Franse overheersing (1794-1815) werden heel wat reuzen vernietigd. Vanaf de tweede helft van de 19de eeuw steeg de reuzenpopulatie langzaam. Voor een echte revival was het wachten tot de jaren 1950. De nieuwe reuzen waren doorgaans 'volker' dan hun voorgangers. De meeste onder hen waren spiegelreuzen, gemaakt door een heel diverse groep van organisaties en verenigingen. Ook vandaag zijn dat de meest courante reuzen, wat niet wegneemt dat er nog steeds ommengangsreuzen bestaan of opnieuw opgewaardeerd worden. Ze zijn een blijvende herinnering aan de historische roots van de reuzencultuur.

Sociaal-culturele betekenis: Reuzen zijn heel wijd verspreid in Vlaanderen. Vandaag wordt de reuzenpopulatie in Vlaanderen geschat tussen de 800 à 1000 reuzen, wat neerkomt op een gemiddelde van 2 à 3 reuzen per gemeente. De reuzen zijn sterk verweven met de lokale gemeenschappen. Ze zijn vaak de verpersoonlijking van een lokale persoonlijkheid, historische figuur, bijnaam of ambacht. Veel mensen identificeren zich met de reuzen uit hun streek. Vooral tijdens overgangsrituelen is dat duidelijk te merken. Op die manier zorgen reuzen voor een gevoel van verbondenheid en gezamenlijke identiteit.

De hedendaagse Europese reuzencultuur concentreert zich voornamelijk in België, Spanje, Frankrijk en Portugal. Maar ook in Noord- en Zuid-Amerika, Azië en Afrika worden er gelijkaardige gebruiken in leven gehouden. We kunnen dus gerust spreken van een pan-Europese traditie. Er zijn sterke aanwijzingen dat de bakermat van de reuzencultuur in Vlaanderen ligt en via de Spaanse bezetter en diens expansiepolitiek over heel de wereld werd verspreid. Dat internationaal karakter is belangrijk voor de reuzengemeenschap. Veel reuzengroepen proberen aan internationale reuzenevenementen deel te nemen.

Dat de reuzencultuur leeft, betekent niet dat reuzenbeheerders geen obstakels moeten overwinnen. Vooral het blijvend overbrengen van de betekenis van de reus, het vinden van voldoende vrijwilligers en het duurzaam bewaren van reuzen zorgt soms voor problemen. Voor een uitgebreid verslag van de kansen en valkuilen voor de reuzencultuur, [klik hier](http://www.lecavzw.be/sites/default/files/wysiwyg/rapport_praten_over_reuzen.pdf) .
(www.lecavzw.be/sites/default/files/wysiwyg/rapport_praten_over_reuzen.pdf)

Datum: 1 maart 2015 t.e.m. 31 oktober 2015 (jaarlijks seizoen)

ICE-domein: Sociale gewoonten, rituelen en feestelijke gebeurtenissen

Trefwoorden: feest, sociaal gebruik, stoet, verhaal

Vrij trefwoord: reuzen

Externe media:

- <https://youtu.be/HbKOzIOGWdM>
- <https://youtu.be/LaG0Y5KOcnQ>
- <https://youtu.be/BUVRyDGHpog>
- <https://youtu.be/MyE6IqoremM>
- <https://youtu.be/as2LVr3hJs4>

Website:

- <http://www.reuzeninvlaanderen.be>
- <http://www.lecavzw.be/tradities/reuzen/overzicht>

Geografische referentie: Vlaanderen

Bijlagen:

- Intentieverklaringen_dd9mei2015_deel1.pdf
- Intentieverklaringen_dd9mei2015_deel2.pdf
- SWOT-analyse reuzencultuur anno 2015.pdf
- LECA's procesbeschrijving begeleiding reuzencultuur.pdf

Borgingsmaatregelen

1. Identificatie en documentatie

Identificatie en documentatie van de reuzencultuur in Vlaanderen

Identificatiecode: 000611

Beschrijving:

De reuzencultuur in Vlaanderen is divers, dynamisch en moeilijk te vatten. Ieder jaar komen er nieuwe reuzen bij, terwijl andere voorgoed verdwijnen. De samenstelling van reuzengroepen verandert regelmatig en sommige reuzen krijgen in de loop der jaren zelfs een geheel nieuwe identiteit. Een 'vaste' lijst van reuzen en hun beheerders heeft dan ook geen zin. Die is zo weer gedateerd. De identificatie van de reuzencultuur is nochtans een belangrijke stap om de reikwijdte van het fenomeen en de diversiteit van de rituelen in kaart te brengen. Daarom lanceerden we in 2011 een online reuzenregister. Zo kunnen we makkelijker met elkaar in contact komen en op termijn sterke netwerken uitbouwen (zie [SWOT-analyse](#)). Daarnaast willen we ook inzetten op het documenteren door middel van publicaties waar veel vraag naar is vanuit onze erfgoedgemeenschap.

OVERZICHT ACTIES

2014

- **Databank reuzenevenementen:** verschillende organisaties, waaronder wijzelf, verzamelen jaarlijks gegevens over reuzenevenementen. Sinds 2014 hebben we al deze gegevens in een gecentraliseerde databank gegoten, die kan worden opgevraagd via onze vzw of via LECA. Zo worden ook de reuzenevenementen jaarlijks geïdentificeerd.

2013

- **Reuzen in Limburg** (publicatie): In 2013 publiceerde het Limburgse 11-julicomité een boek waarin meer dan tachtig reuzen uit de Limburgen (BE/NL) worden beschreven. Het boek werd samengesteld door Guido Willems, met de hulp van de lokale reuzenverenigingen en heemkundige kringen. Ook de voorzitter van Reuzen in Vlaanderen Limburg en de voorzitter van LECA werkten aan de publicatie mee, respectievelijk met een hoofdstuk over reuzenrituelen en een over de geschiedenis van de reuzencultuur. Het boek werd zo goed

**IMMATERIEEL
CULTUREEL
ERFGOED**

onthaald door de erfgoedgemeenschap, dat we voor iedere provincie een dergelijke publicatie willen voorbereiden.

2012

- **Reuzen in Pajottenland en Zennevallei** (publicatie): Naar aanleiding van Erfgoeddag 2012 (thema Helden) publiceerde Erfgoedcel Pajottenland en Zennevallei een boekje met een beschrijving van de 21 actieve lokale reuzen. LECA schreef een uitgebreide inleiding over de geschiedenis en rituelen van de reuzencultuur. De publicatie is tegelijkertijd een vorm van documenteren en communiceren. Door de beschrijving van lokale reuzen in een ruimere context te plaatsen, vergroot het bewustzijn dat reuzen erfgoed zijn.

2011

- **Lancering online reuzenregister:** na een maandenlange proefperiode lanceerden we samen met LECA een online reuzenregister. Het register is een instrument voor en door reuzenbeheerders. Via een brede publieksoproep en een gerichte mailing naar de toen gekende reuzenverenigingen, liepen de eerste beschrijvingen van reuzen binnen. Inmiddels werden meer dan 500 reuzen gedocumenteerd door de erfgoedgemeenschap die ze borgen. Het register wordt gedeeld op de websites van LECA en Reuzen in Vlaanderen vzw.

2010

- **Lancering website www.reuzeninvlaanderen.be:** in september lanceerden we een website waarop al het reuzennieuws wordt verzameld. In eerste instantie focuste de website vooral op berichten over nieuwe reuzen, reuzenrituelen of reuzenevenementen. Sinds 2015 focust de website ook expliciet op erfgoedzorg. Zo bundelt de website ook informatie overborgingsprogramma's van erfgoedcellen of andere lokale erfgoedinstellingen.

PLANNEN

- **Per provincie een boek over reuzencultuur:** na het succes van het boek Reuzen in Limburg, groeide de ambitie om ook voor de andere provincies een dergelijk boek te maken. Ieder jaar willen we één boek uitbrengen. Speciale aandacht zal gaan naar de belevingen van de reuzenbeheerders. Die bleven in voorgaande publicatie immers onderbelicht. Een dergelijk boek vraagt uiteraard heel wat voorbereidingswerk. Daarom voorzien we de publicatie van de eerste publicatie pas in 2017 voorzien.
- **Inventaris** blijvend bekendmaken: we verbinden ons ertoe het online reuzenregister blijvend onder de aandacht te brengen bij reuzenbeheerders. Ook nieuwe reuzengroepen die ons advies inwinnen, zullen we vragen mee te werken aan het reuzenregister.
- **Jaarlijkse remindermail** naar reuzenbeheerders om hun gegevens in het register te updaten.
- **Verdere uitbouw inspiratiefiches:** over het algemeen willen we het luik erfgoedzorg op onze website verder uitbouwen door inspiratiefiches in verschillende categorieën aan te bieden (educatie, reuzen maken en onderhouden, publiekswerking, archiefzorg...). De fiches zijn korte beschrijvingen van goede voorbeelden uit de praktijk. Deze zullen ook online raadpleegbaar zijn op de website van Reuzen in Vlaanderen.

Effectiviteit:

- De reuzengemeenschap is geïdentificeerd en in kaart gebracht
- De reuzencultuur wordt beter gedocumenteerd
- Er is een duurzaam instrument gecreeërd
 - om de reuzencultuur van onderuit in kaart te brengen
 - om ze blijvend op te volgen en te ondersteunen
- Er is een portaalsite gecreeërd, www.reuzeninvlaanderen.be, die alle informatie omtrent reuzen samenbrengt en ontsluit naar het brede publiek.

(dd. 5 mei 2015)

Periode: na 2010

Externe media:

- <http://www.facebook.com/reuzeninvlaanderen>
- <http://www.twitter.com/ReuzenVL>

Website: <http://www.reuzeninvlaanderen.be>

Online reuzenregister

Identificatiecode: 000604

Beschrijving: Sinds 2011 werken LECA en Reuzen in Vlaanderen aan een continue online inventarisatie van de reuzengemeenschap. Alle reuzenbeheerders kunnen hun reus of reuzen registreren in het online reuzenregister op de websites van LECA en Reuzen in Vlaanderen.

Elke reus wordt er voorgesteld in al zijn facetten:

- Organisatie achter de reus
- Geboorte
- Betekenis
- Reuzengroep
- Voortbeweging (rollend/gedragen)
- Activiteiten rond de reus
- Constructie
- Bewaarplaats
- Documentatie

Daarnaast kunnen er ook foto's opgeladen worden. Alle reuzen verschijnen op een kaart op de website. De inventaris brengt op die manier de erfgoedgemeenschap letterlijk in kaart. Offline worden er door heel wat reuzengilden zelf nog extra gegevens van de reus bijgehouden. Zo hebben de reuzen in Landen een 'levensmap' waarin hun levensloop wordt bijgehouden. Deze map bevat hun geboorteakte, doopakte, verbroederingsakte ... enz.

Effectiviteit:

Op 11 mei 2015 telde het register 574 reuzen. Hun informatie werd aangeleverd door 275 verschillende reuzenbeheerders. Het instrument is goed gekend in de reuzengemeenschap en zal ook in de toekomst verder opgevolgd en geoptimaliseerd worden. Het is een uitdaging om de informatie actueel te houden en daarom is het een vast item op de jaarlijkse provinciale ontmoetingsdagen van Reuzen in Vlaanderen.
(dd. 5 mei 2015)

Website: <http://www.lecavzw.be/tradities/reuzen/overzicht>

2. Onderzoek

Onderzoeksacties rond de reuzencultuur

Identificatiecode: 000609

Beschrijving:

De geschiedenis van de reuzencultuur is vrij goed gekend. Reuzen waren immers een geliefd onderwerp bij vooraanstaande volkskundigen als Renaat Van der Linden en Marcel Daem. Ook het Waalse museum La Maison des Géants heeft heel wat kennis en expertise over de geschiedenis van de reuzencultuur in Europa. Tot voor kort was er echter weinig zicht op de noden en behoeften van reuzenbeheerders vandaag. Daarom besloten we tijdens de eerste reeks provinciale ontmoetingsdagen te verkennen wat er onder reuzenliefhebbers leeft. De resultaten van het onderzoek vormen de basis voor ons erfgoedzorgplan.

Overzicht acties

2012-2013

- **Noden- en behoeftenonderzoek:** Tijdens de provinciale ontmoetingsdagen werd aan de hand van een world café gepolst naar de noden en behoeften op vlak van (1) rituelen en gebruiken, (2) behoud en beheer, (3) publiekswerking en promotie, (4) samenwerking en (5) overdracht en organisatie. De ideeën van de 187 deelnemers werden door LECA verwerkt tot het rapport '[Praten over Reuzen, Verslag rondetafelgesprekken 2012-2013](#)'. Het rapport bevat een [SWOT-analyse](#) en een aantal mogelijke borgingsacties. Het legt de vinger op de belangrijkste kansen en pijnpunten voor reuzenbeheerders vandaag.

Plannen

- **Mailing heemkundige kringen:** In het verleden hebben heel wat heemkundigen onderzoek gedaan naar de geschiedenis, evolutie en/of beleving van de lokale reuzen. We willen deze kringen via een mailing aanmoedigen om te blijven investeren in onderzoek naar de reuzen uit de streek. Voor reuzenbeheerders is het interessant om de geschiedenis van de lokale reuzen beter te kennen. Ze kunnen die informatie bijvoorbeeld gebruiken voor hun publiekswerking. Daarom zullen we in de toekomst contact opnemen met Heemkunde Vlaanderen om dit luik uit te bouwen.

Effectiviteit:

Dankzij het onderzoek hebben we een beter inzicht op de leefbaarheid, diversiteit en de belangrijkste behoefte van de reuzencultuur en kunnen daar bijgevolg de nodige acties op ondernemen. Het huidige erfgoedzorgplan is gebaseerd op de SWOT-analyse die uit het onderzoek voorkwam.

(dd. 5 mei 2015)

Periode: na 2012

Website: <http://www.reuzeninvlaanderen.be>

Bijlagen: rapport_praten_over_reuzen.pdf

3. Communicatie en sensibilisering

Communicatie en sensibiliseringsacties rond de reuzencultuur

Identificatiecode: 000612

Beschrijving: Reuzen hebben publiek nodig. Iedere reuzenvereniging heeft zo haar eigen communicatiestrategie, maar we vinden het ook belangrijk om alle informatie te bundelen. Zo kunnen we een ruimer publiek bereiken. Tot nu toe spitsten de communicatie-acties zich voornamelijk toe op het bekendmaken van reuzenactiviteiten. In de toekomst willen we een stap verder gaan en tools aanreiken om te communiceren over de betekenis van de reuzen.

Reuzen vertellen immers een verhaal. Soms een eeuwenoud, soms een heel recent. Maar altijd vertellen ze iets over de mensen die ze in het leven riepen, of de plaats waar ze zijn ontstaan. Die verhalen zijn vaak niet meer gekend bij de lokale bevolking (zie [SWOT-analyse](#)). Nochtans zijn deze verhalen een belangrijk instrument om mensen aan zich te binden.

OVERZICHT ACTIES

2015

- **Publicatie inspiratiefiches:** veel reuzenbeheerders zetten creatieve communicatie-acties op touw. Aan de hand van inspiratiefiches kunnen reuzenverenigingen hun acties beschrijven. Wat werkt goed? Wat minder? En hoe kunnen andere reuzenverenigingen hier iets mee doen? De eerste inspiratiefiches beschrijven de stunt met de Borgerhoutse gipsen reusjes, het reuzenganzenbord van Landen en de manier waarop het verhaal van Contios uit Kontich stapsgewijs wordt opgebouwd. De fiches zijn te bekijken op onze website.
- Het **erfgoedzorgplan is een aparte rubriek geworden op de landelijke website** van Reuzen in Vlaanderen. Alle topics met de betrekking tot het zorgplan worden hier onder gebracht zodat de reuzenbeheerders snel alle informatie kunnen terugvinden.
- **Lezing “Rond de Rokken van de Reus” voor Universiteit Permanente Vorming (UPV):** Johan Vencken, voorzitter van Reuzen in Vlaanderen vzw, heeft op vraag van UPV een gastcollege over de geschiedenis van de reuzen in Vlaanderen uitgewerkt. Dit gastcollege zal nadien ook aangevraagd kunnen worden door andere verenigingen in Vlaanderen en op die manier bijdragen tot de verdere bewustwording rond het reuzenerfgoed in Vlaanderen.

2014

- **Reuzendag in Bokrijk:** Op 17 augustus 2014 verzamelden meer dan dertig reuzen aan de poorten van het Openluchtmuseum Bokrijk. Die dag was een goede manier om te communiceren naar een breed (en jong) publiek. Er werden een kinderspeurtocht, mini-tentoonstelling, reuzen repair café en natuurlijk een reuzenoptocht georganiseerd. De erfgoedinspiratiegids *Rond de Rokken van de Reus* werd er voor het eerst voorgesteld. De Reuzenzondag kwam er dankzij de samenwerking tussen LECA, Openluchtmuseum Bokrijk en Reuzen in Vlaanderen vzw. De reuzendag is inmiddels een vaste waarde geworden in het zomerprogramma van Bokrijk.
- **Eerste Reuzenkalender:** om het publiek op een aangename manier te informeren over de reuzenactiviteiten, lanceerden we tijdens onze tweede Federatiedag een muurkalender. De kalender bevat de plaats en naam van de reuzenactiviteit. Alle aanvullende informatie staat op de website van Reuzen in Vlaanderen vzw.

2011

- **Calendrier des Géants:** Onze reuzenkalender is geïnspireerd op de Franstalige kalender die al meer dan tien jaar wordt uitgegeven door La Maison des Géants en La Ronde des Géants. Die brengen jaarlijks een kalender uit met reuzenactiviteiten in België en Noord-Frankrijk. In 2010 stapte LECA in het bestaande samenwerkingsverband. Sindsdien verzorgen zij de Vlaamse contacten. De kalender wordt gedrukt op 40.000 exemplaren en wijd verspreid in de drie regio's. De samenwerking loopt nog steeds, maar een Vlaamse versie van de kalender bleek financieel niet haalbaar. Daarom lanceerden we een eigen kalender voor Vlaanderen in een ander concept, namelijk een muurkalender. De verzamelde gegevens worden wel uitgewisseld tussen de verschillende organisaties.
- **Lancering Facebookpagina Reuzen in Vlaanderen:** onze Facebookpagina is een belangrijk communicatiemiddel. De pagina is interactiever en laagdrempeliger dan onze website. Het is een goede manier om (internationale) contacten te leggen. Vooral Spaanse reuzenverenigingen vinden de weg naar onze pagina. Inmiddels heeft ze meer dan 700 volgers en is er ook een Twitter-account gestart via @ReuzenVL.

PLANNEN

- **Een reuzenvertelboek voor kinderen:** over heel de wereld bestaan er prachtige verhalen over reuzen. In 2016 willen we een deel van die verhalen herwerken tot een mooi geïllustreerd vertelboek. De bedoeling van het boek is kinderen (en hun ouders) warm maken voor het thema reuzen.
- **Ontsluiting reuzenprogramma's erfgoedcellen op reuzeninvlaanderen.be:** de laatste jaren hebben heel wat erfgoedcellen een werking rond reuzen opgezet. Die werkingen mogen dan al lokaal zijn, ze kunnen toch nuttig of inspirerend zijn voor onze reuzengemeenschap. Daarom willen we in 2015 de erfgoedcellen vragen een korte fiche te maken over hun programma. Die informatie zullen we bundelen op onze website.
- **Verdere uitbouw website www.reuzeninvlaanderen.be:** De website van Reuzen in Vlaanderen wordt verder uitgebouwd als portal voor alles wat met reuzen te maken heeft en als centraal ankerpunt voor het onderliggend erfgoedzorgplan. De site richt zich zowel naar het brede publiek als naar de leden van de erfgoedgemeenschap.
 - *Provinciale subwebsites:* Elke provincie zal een eigen deelsite krijgen waarop alle nieuws uit de provincie wordt gebundeld en waar de reuzenkaart ook provinciaal zal weergegeven worden. Er wordt onderzocht om de site meertalig te maken zodat ook de Waalse en buitenlandse liefhebbers op de site terecht kunnen.
 - *Sociale media:* Daarnaast zullen de sociale mediakanalen van Reuzen in Vlaanderen sterker geïntegreerd worden. Zo zal er bij het posten van een artikel direct een bericht verstuurd worden via Twitter en een post doorgestuurd worden naar de Facebook-pagina. Bezoekers die zich registreren op de website zullen wekelijks een automatische een nieuwsbrief krijgen met de 5 meest recente posts uit elke provincie.

Effectiviteit:

Alle communicatieacties hebben ertoe geleid dat de brede gemeenschap makkelijker in contact met de reuzengemeenschap en hun rituelen. (dd. 5 mei 2015).

**IMMATERIEEL
CULTUREEL
ERFGOED**

Periode: na 2011

Website: <http://www.reuzeninvlaanderen.be>

Jaarlijkse reuzenkalender

Identificatiecode: 000606

Beschrijving:

De eerste Vlaamse Reuzenkalender werd voorgesteld op 15 november 2014 in Deurne tijdens de jaarlijkse Federatiedag van Reuzen in Vlaanderen vzw. Het is een praktische overslag-muurkalender met maandelijks de reuzenactiviteiten die zullen plaatsvinden, geïllustreerd met prachtige kleurfoto's van Vlaamse (en enkele Nederlandse) stadsreuzen. Alle evenementen worden ook vermeld in de 'Agenda' op www.reuzeninvlaanderen.be, de website van Reuzen in Vlaanderen vzw.

Effectiviteit:

De realisatie van de reuzenkalender bracht een inventarisatie van de reuzenevenementen in Vlaanderen tot stand. Daarnaast is er nu ook een databank aan organisatoren van reuzenevenementen waardoor we in staat zijn de reuzenbeheerders in contact te brengen met die organisatoren en de reuzen bijgevolg meer kunnen optreden. Met de reuzenkalender biedt Reuzen in Vlaanderen de reuzenbeheerders een extra bron van inkomsten. Zij ontvangen 15 gratis exemplaren en kunnen er nog bijbestellen aan verlaagd tarief om door te verkopen aan hun sympathisanten.

De reuzenkalender heeft veel belangstelling gekregen waardoor meer reuzenbeheerders in contact zijn gekomen met onze werking en erfgoedzorg.
(dd. 5 mei 2015)

Periode: 1 januari 2015 t.e.m. 31 december 2015

Website: <http://www.reuzeninvlaanderen.be>

4. Overdracht

Overdracht van de reuzencultuur

Identificatiecode: 000607

Beschrijving:

Er zijn duizend en één manieren om een reus te maken. Sommige reuzen zijn gemaakt uit manden gemaakt uit wilgentwijgen, andere uit ijzer, aluminium of plasticen buizen. Die wildgroei van technieken betekent niet dat er geen kennis nodig is om een reus te bouwen. De balans moet bijvoorbeeld juist zitten en de hoofden moeten in verhouding staan tot het lichaam. Kleine beschadigingen worden ook best zo snel mogelijk hersteld, om grote kosten te vermijden.

We willen vooral inzetten op de overdracht van basiskennis, zonder te raken aan de diversiteit van technieken. Vooral onderlinge kennisuitwisseling is daarbij van belang. Daarom zetten we de traditie van de provinciale ontmoetingsdagen verder. Uit onze SWOT-analyse blijkt ook dat er heel weinig wordt gedaan met documentair erfgoed. Van gestructureerde archieven is nauwelijks sprake. Zo zitten foto's her en der verspreid en mondelinge interviews met sleutelfiguren zijn onbestaande. Zo dreigt de betekenis van de reuzen en de beleving van de reuzencultuur op lange termijn verloren te gaan. Op die noden willen we inzetten.

Overzicht acties

2015

- **Fiches beschrijving educatieve pakketten:** Sommige reuzengroepen zetten zwaar in op jongeren. Ze betrekken lokale scholen bij hun werking, stellen lessenspakketten samen of

organiseren speciale jeugdactiviteiten. Die acties zijn vaak lokaal, maar kunnen mits enige aanpassing ook gebruikt worden door andere reuzenverenigingen. Op onze website kunnen reuzenbeheerders een aantal voorbeelden vinden van zo'n educatieve pakketten. Denk maar aan de reuzenkoffer van Borgerhout en de scholenwerking van Orde van De Kluizenaar van Bolderberg. We willen het aantal voorbeelden stelselmatig uitbreiden.

2014

- **Provinciale ontmoetingsdagen:** Na het succes van de vorige provinciale ontmoetingsdagen besloten we de formule verder te zetten. In 2014 verzamelden we per provincie reuzenbeheerders. Het belangrijkste thema was de mogelijke aanvraag voor de inventaris voor immaterieel cultureel erfgoed in Vlaanderen. Wat betekent een dergelijke aanvraag? Wat moet je daarvoor doen? En zien de reuzengroepen de meerwaarde van zo'n erkenning in? We vonden het belangrijk dat zoveel mogelijk reuzenbeheerders mee dachten over een mogelijke aanvraag. De provinciale ontmoetingsdagen gingen door op 1 maart 2014 (Vlaams-Brabant & Oost-Vlaanderen), 12 april 2014 (Limburg), 4 oktober 2014 (Antwerpen), november 2014 (West-Vlaanderen).
- **Reuzen Repair Café:** In november werkten we mee aan het Reuzen Repair Café in Roeselare van Erfgoedcel Terf. Tijdens het evenement toonden een aantal reuzenbouwers hun technieken om reuzen te maken/herstellen. De formule werkte zo goed dat we ze willen gebruiken voor onze provinciale ontmoetingsdagen in 2015.
- **Inspiratiegids Rond de Rokken van de Reus:** In augustus 2014 lanceerden we een gids over reuzenerfgoed. Daarin worden heel wat voorbeelden gegeven van hoe andere reuzenverenigingen of erfgoedorganisaties zorg dragen voor het immaterieel, materieel of documentair reuzenerfgoed. De inhoud werd verzorgd door LECA vzw, wij stonden in voor de distributie onder reuzengroepen.
- **Tweede Reuzenfederatiedag:** de tweede federatiedag stond in het teken van de reuzenkalender en de aanvraag voor immaterieel cultureel erfgoed. Er waren meer dan 120 deelnemers. De dag had plaats op 15 november 2014 in het districtshuis van Deurne.

2013

- **Studiedag op Schouders van Reuzen:** Op 4 mei 2013 namen een 100-tal mensen deel aan de studiedag Op schouders van reuzen in Antwerpen. Erfgoedwerkers spraken er over de geschiedenis van de reuzen, hoe ze verspreid zijn in Europa, hoe ze gemaakt worden en dergelijke meer. Maar ook traditiedragers kregen het woord. Ze toonden hoe je creatief kan omspringen met de erfenis uit het verleden. Zo lopen er tegenwoordig reuzen rond in murga's, worden er reuzenopera's gecomponeerd of worden ze ingezet om mensen van een bepaalde wijk met elkaar in contact te brengen. De dag was een samenwerking tussen LECA, MAS I Museum aan de Stroom en La Maison des Géants. Wij stonden in voor logistieke steun tijdens de dag.
- **Eerste Reuzenfederatiedag:** Op zaterdag 19 oktober 2013 organiseerden we voor het eerst een reuzenfederatiedag. Alle reuzenbeheerders waren welkom, of ze nu lid zijn van Reuzen in Vlaanderen vzw of niet. Meer dan 80 personen namen deel. De federatiedag is een echt netwerkmoment, waar een aantal lezingen worden gegeven maar waar ook voldoende tijd is voor een reuzenactiviteit en receptie. Zo leren reuzenbeheerders elkaar op een andere manier kennen.

2012-2013

- **Provinciale ontmoetingsdagen:** kunnen we iets van elkaar leren? Dat was het uitgangspunt van de eerste reeks provinciale ontmoetingsdagen voor reuzenbeheerders. De reeks was een experiment om te kijken of er vraag was naar dergelijke ontmoetingsmomenten. Het antwoord was duidelijk: ja. Maar liefst 187 reuzenbeheerders kwamen naar een van onze vijf ontmoetingsdagen. Voor de organisatie van deze dagen konden we rekenen op de steun van LECA. Zij stippelden de methode van het world café uit en wendden hun netwerk aan om partners te vinden. Maar liefst 12 erfgoedcellen stapten mee in het experiment. Het resultaat van deze ontmoetingsdagen werd door LECA gebundeld in het rapport *Praten over Reuzen*, verslag rondetafelgesprekken 2012-2013.
- **Studiedag Op Grote Voet in Venlo:** In het Limburgs Museum in Venlo werd op 20 april 2012 een studiedag georganiseerd over reuzencultuur in België en Nederland. De studiedag werd georganiseerd door IVOS en belichtte de geschiedenis, diversiteit en mogelijke toekomst voor de reuzen.

PLANNEN

- **Voortzetting van de provinciale ontmoetingsdagen** (minimum 1 per jaar): de reuzenbeheerders zijn vragende partij om blijvend bij elkaar te komen per provincie. De ontmoetingsdagen zijn de enige momenten waarop reuzenbeheerders elkaar treffen zonder reuzen. Tijdens reuzenevenementen hebben de meesten het te druk om ervaringen uit te wisselen. Onze provinciale verantwoordelijken zullen per jaar minimum 1, liefst twee ontmoetingsdagen organiseren in hun provincie. De eerste reeks zal werken rond het erfgoedzorgplan. De twee reeks zullen draaien volgens het principe van het Reuzen Repair Café.
- **Workshop EHBO bij archiefzorg:** LECA vzw zal voor ons in 2016 een workshop archiefzorg verzorgen. Zo hopen we het bewustzijn aan te scherpen dat het zorgen van documentair erfgoed ook een vorm van borgen is. De workshops zullen gegeven worden tijdens onze provinciale ontmoetingsdagen.
- **Verdere uitbouw inspiratiefiches op website** De inspiratiefiches zullen in een apart luik voor het erfgoedzorgplan opgenomen worden in de website van Reuzen in Vlaanderen. Via een speciaal invulformulier zullen erfgoedbeheerders nieuwe borgingsacties kunnen toevoegen aan de site. Alle acties worden verzameld in een databank met een specifieke typologie om ze dusdanig ook vindbaar te maken via een zoekformulier.
- **Jaarlijkse Federatiedag** De Federatiedag blijft een vaste waarde op de kalender van Reuzen in Vlaanderen. Het grootste belang van deze dag is de mogelijkheid tot netwerken tussen de reuzengilden onderling.

Effectiviteit:

- Het netwerk van reuzenbeheerders werd versterkt
- De methodiek van het reuzenrepaircafé blijkt een succesformule om de verschillende herstel/bouwtechnieken voor reuzen over te dragen aan de reuzenbeheerders
- De inspiratiebrochure verhoogde het erfgoedbewustzijn bij de reuzenbeheerders en is inmiddels en standaard in de dienstverlening van Reuzen in Vlaanderen. De brochure toont de haalbaarheid van het borgen van de reuzencultuur effectief aan en bevordert het initiatief op lokaal vlak. (dd. 5 mei 2015)

Periode: na 2012

Website: <http://www.reuzeninvlaanderen.be>

Inspiratiefiche over borgingsacties van individuele reuzengroepen

Identificatiecode: 000608

Beschrijving:

Reuzen in Vlaanderen is niet de enige organisatie die borgingsacties voor reuzen ontwikkelt, bijna iedere reuzenvereniging is actief bezig met het doorgeven van hun tradities. We willen iedere reuzengroep de kans geven om hun ervaringen met anderen te delen. Daarom ontwikkelden we een standaardformulier dat online wordt aangeboden via www.reuzeninvlaanderen.be.

Begin 2015 werd een eerste reeks van fiches aangemaakt, als resultaat van een brainstorm met reuzenliefhebbers. De fiches behandelen publieksacties zoals het *reuzenganzenbord* in Landen, de *gipsen beeldjesactie* rond de Reuskens van Borgerhout en de manier waarop de nieuwe reus Contios (Kontich) is ontstaan en voorgesteld is aan het publiek. Daarnaast zijn er ook fiches rond educatie, zoals de *scholenwerking rond Lambert Hoelen* (Heusden-Zolder) en de *reuzenkoffer voor kinderen uit Pajottenland en Zennevallei*. Tot slotte zijn er ook fiches die tonen hoe je reuzenerfgoed kan documenteren. Het *reuzenboekje* van Erfgoedcel Pajottenland en Zennevallei is daar een mooi voorbeeld van. Daarin worden de 23 nog levende reuzen en hun gebruiken beschreven. Tenslotte is er ook een fiche over hoe je als vereniging culturele diversiteit binnen je reuzenwerking kan brengen.

Het idee achter de reuzenfiches is dat we blijvend kunnen aantonen welke borgingsacties er allemaal genomen worden door afzonderlijke reuzenorganisaties. Zo blijven we leren van elkaar.

Effectiviteit:

De inspiratiefiches zijn een sterke tool voor het doorgeven van expertise tussen de reuzenbeheerders onderling. Het zijn dan ook de reuzenbeheerders zelf die een fiche aanmaken voor hun acties. Zo kunnen we ook lokale borgingsmaatregelen op bovenlokaal niveau bekend maken. (dd. 5 mei 2015)

Periode: na 2015

Website: <http://www.reuzeninvlaanderen.be>

5. Herlanceren

Het herlanceren van reuzen

Beschrijving:

De reuzencultuur is duidelijk aan een revival bezig. Na de Tweede Wereldoorlog zijn er meer dan duizend nieuwe reuzen bijgekomen. Ook nu nog blijven mensen reuzen bouwen. Naar schatting komen er zo'n tien reuzen per jaar bij. In zijn geheel heeft de reuzencultuur geen behoefte aan herlanceringsacties, maar op lokaal vlak worden heel wat inspanning geleverd om de reuzen van vroeger nieuw leven in te blazen.

Zo denken we aan de acties van *OpgewekTienen*, het hergebruik van de oude reuzen door de nieuwe reuzengroep in Kontich of de acties die Erfgoedcel Mechelen op touw zette om de Mechelse Ommegangsreuzen weer geliefd te maken bij het grote publiek. Samen zorgen al deze kleine acties ervoor dat de reuzencultuur bloeit en leeft.

Plannen

- **Informatie rituelen aanreiken:** wanneer een nieuwe groep een reus wil maken, krijgen we vaak dezelfde vragen. Hoe wordt een reus gedoopt? Hoe zit het met de traditie van meters en peters? Wat betekent het dat een reus wordt ingeschreven in het bevolkingsregister? Op termijn willen we een aantal mogelijke scenario's voor die rituelen beschikbaar stellen op onze website.
- **Verdere uitbouw inspiratiefiches op website** De inspiratiefiches zullen in een apart luik voor het erfgoedzorgplan opgenomen worden in de website van Reuzen in Vlaanderen. Via een speciaal invulformulier zullen erfgoedbeheerders nieuwe borgingsacties kunnen toevoegen aan de site. Alle acties worden verzameld in een databank met een specifieke typologie om ze dusdanig ook vindbaar te maken via een zoekformulier.
- **Praktische ondersteuning vanuit Reuzen in Vlaanderen vzw** Reuzen in Vlaanderen biedt dienstverlening aan haar leden inzake de oprichtingsmodaliteiten voor vzw, heeft een groepsverzekering voor reuzenbeheerders met oa. activiteitenverzekering en verzekering voor schade veroorzaakte door de reus (vb. op stoeten). Daarnaast kan men bij Reuzen in Vlaanderen ook terecht voor advies over subsidies waar reuzenbeheerders voor in aanmerking komen.

Effectiviteit:

De succesvolle herlancering van oude reuzen en geboorten van nieuwe reuzen in de ene wijk of gemeente werken inspirerend op andere wijken en gemeenten. Hiermee zet de gemeenschap zelf een 'sneeuwbaaleffect' op gang waarbij gemeenschappen zich opnieuw bewust worden van de waarde van hun eigen reuzenerfgoed (dd. 5 mei 2015).

Website: <http://www.reuzeninvlaanderen.be>